

STANJE U HRVATSKOM PRAVOSUĐU

Godišnje programsko izvješće za 2024. godinu

Centar Miko Tripalo se već dugi niz godina bavi pitanjima vladavine prava i pravosuđa. U brojnim međunarodnim usporedbama hrvatski sudski sustav pokazuju nepovoljne rezultate u pogledu trajanja postupaka te percepcije javnosti o političkim i ekonomskim utjecajima na sudstvo. Neefikasnost sudstva ogleda se i u visokom broju sudaca u odnosu na broj stanovnika te visokih rashoda u odnosu na bruto društveni proizvod. Povjerenje javnosti u sudstvo je nisko, sudstvo je nedovoljno transparentno, a postoje i indicije o povezanosti dijela sudačkih krugova s političkim strukturama. Oni koji su ovlašteni za pokretanje stegovnih postupaka prema sucima koji narušavaju principe sudačke etike vrlo su neskloni primjenjivati svoje ovlasti. Istodobno, sudstvo uživa potpunu samostalnost ne samo u donošenju presuda nego i u imenovanju sudaca, pokretanju stegovnih postupaka te odlučivanju o izboru Državnog sudbenog vijeća (DSV).

Od 2020. godine Centar Miko Tripalo provodi program *Stanje u hrvatskom pravosuđu* koji se fokusira na transparentnost i odgovornost pravosudnog sustava s ciljem davanja doprinosa uklanjanju gore navedenih nedostataka.

U sklopu programa u 2024. godini provedene su sljedeće aktivnosti:

SKUPOVI

1. STRATEŠKE SMJERNICE RAZVOJA EU POLITIKA U RH

Tribina je održana 10. siječnja 2024. godine u Kući Europe u Zagrebu.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderator:

Gvozden Flego, urednik redakcije tribina Centra Miko Tripalo

Izlagači:

Vlado Puljiz, Demografska problematika

Ivo Družić, Gospodarstvo

Vedran Đulabić, Demokracija i politika

Alan Uzelac, Pravosuđe

Neven Budak, Obrazovanje i znanstveno-istraživačka djelatnost

Gvozden Flego, Zdravstvo

O tribini:

Iako je osamostaljena Republika Hrvatska ostvarila svoje dugoročno zacrtane planove (članstvo u Vijeću Europe, NATO-u, Europskoj uniji, Schengenskom sporazumu i uvođenje Eura), uvjereni smo da hrvatskim političkim tijelima nedostaju strateški kratko- i srednjoročni programi razvoja oslonjeni na EU standarde. Centar Miko Tripalo, kao višegodišnji hrvatski think-tank, svojim članicama/ovima i suradnicama/ima uglednih sveučilišnih profesorica/a u području društvenih znanosti i humanističkih disciplina nastojao je, dijelom, nadoknaditi taj manjak. Nakana u izradi smjernica nije bila izraditi (cjelovitu) strategiju razvoja Hrvatske već sačiniti zbir smjernica koje su sektorske radne skupine (za [demografiju](#), [gospodarstvo](#), [politike](#), [pravosuđe](#) te [obrazovanje](#) i [zdravstvo](#)) našle ključnima za strategijsko djelovanje u ovoj godini.

2. OKVIRNA MJERILA ZA RAD SUDACA

Skup se održao dana 16. travnja 2024. godine u Društvu sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderatori:

Neven Mates, Centar Miko Tripalo

Vedran Đulabić, Centar Miko Tripalo i Pravni fakultet u Zagrebu

Govornici:

Una Ladan i Ana Matinis, suradnice Centra i studentice Pravnog fakulteta u Zagrebu

Alan Uzelac, Centar Miko Tripalo, Pravni fakultet u Zagrebu

Đuro Sessa, Vrhovni sud Republike Hrvatske

Sunčana Roksandić, Centar Miko Tripalo, Pravni fakultet u Zagrebu

Marin Mrčela, Vrhovni sud Republike Hrvatske

Juraj Brozović, Pravni fakultet u Zagrebu

Nino Radić, Trgovački sud u Zagrebu

O skupu:

Cilj ovog skupa bio je analizirati postojeća okvirna mjerila, identificirati njihove ključne izazove u praksi kroz analizu rezultata ankete provedenu među sucima te razgovor s relevantnim stručnjacima s ciljem poboljšanja postojećeg sustava vrednovanja i ostvarivanja veće pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti u radu sudstva. U Republici Hrvatskoj, postojeći mehanizam su okvirna mjerila za rad sudaca koja se koriste za procjenu radne uspješnosti, ali izazivaju brojne dileme i diskusije, budući da se često percipiraju kao preuska ili nedovoljno prilagodljiva da bi učinkovito odražavala stvarni angažman i napore sudaca. Osim toga, pitanje (pre)opterećenosti sudstva uvelike se oslanja na procjenu adekvatnosti i primjerenosti okvirnih mjerila. Takva situacija potiče na razmišljanje o mogućnostima za sveobuhvatno poboljšanje i reformu ovakvog sustava vrednovanja.

3. ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA I IZVJEŠĆE O VLADAVINI PRAVA - DOBRE PRAKSE U SURADNJI I ZAGOVARANJU

Panel se održao u ponedjeljak, 27. svibnja 2024. u 10 sati na platformi Zoom te je bio na engleskom jeziku.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Kuća ljudskih prava

Moderatorica:

Vanja Mladineo, Centar Miko Tripalo

Govornici:

Ivan Novosel, Kuća ljudskih prava

Dijana Kesonja, Deputy Ombudswoman

Katarina Bervar Sternad, PIC – Legal Center for the Protection of Human Rights and the Environment, Slovenia

Nóra Novoszádek, Hungarian Helsinki Committee

David Ondráčka, Glopolis, Czechia

Anna Fedas, Stefan Batory Foundation, Poland
Aarti Narsee, European Civic Forum
Aïcha Chaghrouani, Netherlands Helsinki Committee

O panelu:

Panelisti su zaključili da je upornost temeljna vrijednost u zagovaranju ljudskih prava, uz potrebu za većom transparentnošću i boljom metodologijom u procesu izvješćivanja. Izvještaj o vladavini prava treba koristiti kao alat za zagovaranje i podizanje svijesti na nacionalnoj razini, uz uključivanje svih relevantnih dionika. Planovi za buduće izvještaje usmjereni su na maksimiziranje utjecaja i osiguranje učinkovitog komuniciranja nalaza.

4. Skup STANJE U HRVATSKOM PRAVOSUĐU: IZVJEŠTAJ O VLADAVINI PRAVA-KAKO DALJE?

Skup se održao u utorak, 10. rujna 2024. godine u Kući Europe u Zagrebu.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderator:

Vedran Đulabić, Centar Miko Tripalo, Pravni fakultet u Zagrebu

Govornici:

Tvrtko Jakovina, Centar Miko Tripalo

Ivan Novosel, Kuća ljudskih prava Zagreb

Hristo Hristov, Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj

H.E. Arne Sannes Bjørnstad, Veleposlanstvo Kraljevine Norveške

Neven Mates, Centar Miko Tripalo

Jože Štrus, Europska komisija

Radovan Dobronić, predsjednik Vrhovnog suda RH

Zlata Đurđević, Pravni fakultet u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

Tena Šimonović Einwalter, pučka pravobraniteljica

Alan Uzelac, Pravni fakultet u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

O skupu:

Skup se sastojao od dva dijela. U prvom djelu predstavljeni su rezultati istraživanja javnog mišljenja o sudskom sustavu koje je na reprezentativnom uzorku proveo Ipsos po narudžbi Centra Miko Tripalo. Nakon predstavljanja rezultata, na okruglom stolu u drugom djelu ugledni stručnjaci osvrnuli su se na nalaze i preporuke najnovijeg Izvještaja o vladavini prava Europske komisije te na prilike za unaprjeđenje i jačanje vladavine prava u RH.

5. SLAPP I MEDIJSKE SLOBODE: IZVJEŠTAJ O VLADAVINI PRAVA

Skup se održao u ponedjeljak 30. rujna u Novinarskom domu u Zagrebu.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Kuća ljudskih prava u Zagrebu

Hrvatsko novinarsko društvo

Moderatorica:

Melisa Skender, Hrvatsko novinarsko društvo

Govornici:

Hrvoje Zovko, Hrvatsko novinarsko društvo

Vedran Đulabić, Centar Miko Tripalo
Ivan Novosel, Kuća ljudskih prava Zagreb
Maria Ordzhonikidze, Justice for Journalists Foundation
Ivana Zeljko, suradnica Centra Miko Tripalo
Neven Mates, Centar Miko Tripalo
Vanja Jurić, odvjetnica
Jasna Fila, Ministarstvo kulture i medija
Dijana Kesonja, Ured pučke pravobraniteljice RH
Mislav Šimić, Pravosudna akademija
Petra Jurina, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
Fadila Bahović, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
Ivan Pandžić, novinar 24 sata i Express

O skupu:

Skup je raspravljao o stanju medijskih sloboda u Hrvatskoj s naglaskom na SLAPP tužbe i diskutirao o trećem stupu novog Izvještaja o vladavini prava Europske komisije (medijski pluralizam i slobode) s relevantnim dionicima. Skup se sastojao od dva dijela. U prvom dijelu predstavljeni su rezultati projekta *Borba protiv SLAPP-a u Hrvatskoj* koje provode Centar Miko Tripalo i Hrvatsko novinarsko društvo uz potporu britanske *Justice for Journalists Foundation*. Nakon predstavljanja rezultata, na okruglom stolu u drugom djelu skupa relevantni stručnjaci osvrnuli su se na nalaze i preporuke najnovijeg Izvještaja o vladavini prava Europske komisije te su govorili o prilikama za unaprjeđenje i jačanje medijskih sloboda u RH.

6. BUDUĆNOST BORBE PROTIV KORUPCIJE U RH: IZVJEŠTAJ O VLADAVINI PRAVA?

Skup je održan u četvrtak 21. studenog, u Kući Europe u Zagrebu.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo
Predstavništvo Europske komisije

Moderator:

Dragan Nikolić, novinar

Govornici:

Tvrtko Jakovina, Centar Miko Tripalo
Hristo Hristov, Predstavništvo Europske komisije u Zagrebu
Sunčana Roksandić, Pravni fakultet i Centar Miko Tripalo
Jeroen Blomsma, Voditelj Sektora za anti-korupciju, Europska komisija
Nataša Đurović, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
Natalija Havelka, Centar za mir i nenasilje i ljudska prava Osijek
Oriana Ivković Novokmet, Gong
Aleksandra Jozić-Ileković, Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa
Diana Kesonja, Ured pučke pravobraniteljice
Josip Miličević, Mreža mladih Hrvatske

O skupu:

U prvom dijelu skupa predstavljeni su rezultati ankete o stavovima mladih prema korupciji provedene u sklopu projekta *Osnaživanje budućih generacija za borbu protiv korupcije* koji provodi Centar Miko Tripalo uz potporu Netherlands Helsinki Committee. Na okruglom stolu u drugom dijelu skupa panelisti i panelistice su

se osvrnuli na nalaze istraživanja i preporuke Izvještaja o vladavini prava Europske komisije te su govorili o prilikama za unapređenje i jačanje anti-korupcijskih inicijativa u RH.

ISTRAŽIVANJA I ANALIZE

- ✓ Provedeno Istraživanje o okvirnim mjerilima za rad sudaca (<https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2024/04/Nac%CC%8Cini-vrednovanja-rada-sudaca-i-Okvirna-mjerila-1.pdf>)

Istraživanje pod nazivom "**Načini vrednovanja rada sudaca i Okvirna mjerila**" obuhvatilo je sustavnu analizu metodologije vrednovanja suca u Hrvatskoj, posebno primjenu Okvirnih mjerila. Uz analizu pravnog okvira, kod sudaca su provedene ankete koje su otkrile ključne probleme poput previsokih kvota za broj presuda, ignoriranja složenosti predmeta, usmjerenosti samo na konačne odluke i pada kvalitete sudskog rada. U zaključku se preporučuje uvođenje individualnih godišnjih ciljeva (rješavanje 10–20 % više predmeta od prethodne godine), postavljanje karijernih i stručnih menadžera zaduženih za kvalitetno upravljanje sudovima, te pravednije vrednovanje koje uzima u obzir i složenost predmeta i sve sudske aktivnosti

- ✓ Predstavljeni rezultati projekta *Borba protiv SLAPP-a u Hrvatskoj* (https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2024/10/SLAPP-Izvjestaj_final.pdf, <https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2024/10/SLAPP-izvjestaj-Prilog-1-Statisticka-obra-da-podataka.pdf>, <https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2024/09/SLAPP-izvjestaj-Prilog-2-%E2%80%93Analiza-odabranog-broja-predmeta-s-dva-ili-vise-SLAPP-indikatora-1.pdf>)

Istraživanje Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo (CMT) o fenomenima SLAPP-tužbi u Hrvatskoj (2024) obuhvaća tri ključna dijela: **Prilog 1 – Statistička obrada podataka**, **Prilog 2 – Analiza predmeta s dva ili više SLAPP indikatora** i **finalni izvještaj**. Prvi dio prikazuje kvantitativnu analizu 1 333 sudskih odluka i zapisnika iz razdoblja 2016–2023., od kojih je njih 551 sadržavalo barem jedan SLAPP-indikator, a 259 čak više pokazatelja moguće zlouporabe sudskog sustava. Drugi dio detaljno analizira skupinu predmeta koji nose dva ili više indikatora SLAPP-a, naglašavajući specifične obrasce tendencioznih postupaka i slučajeve u kojima su suci angažirani kao tužitelji. Finalni izvještaj, uz definiciju SLAPP-a te pregled indikatora i statistike, donosi i stanje u Hrvatskoj u europskom kontekstu, uključujući preporuke za zakonodavne mjere te prijedloge za uvođenje mehanizama za rano otkrivanje i odbacivanje očigledno neutemeljenih parnica, u skladu s EU direktivom i preporukama Vijeća Europe.

- ✓ Predstavljeni rezultati ankete o stavovima mladih prema korupciji (<https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2025/03/Rezultati-ankete-525-odgovora.pdf>)

Anketa provedena u ožujku 2025. godine obuhvatila je 525 sudionika; studenata, učenika i mladih zaposlenih osoba u sklopu projekta „Osnaživanje budućih generacija za borbu protiv korupcije“, koji je sufinancirao Netherlands Helsinki Committee. Cilj istraživanja bio je razviti antikorupcijske stavove mladih i ojačati njihove sposobnosti za prepoznavanje koruptivnog ponašanja. Rezultati ankete pokazuju da većina sudionika (61%) ima između 19 i 29 godina, a 59% su žene. Što se tiče znanja o korupciji, 39% ispitanika izjavilo je da vrlo dobro ili prilično dobro razumije što znači korupcija. Kao glavni uzrok korupcije u Hrvatskoj, 60% ispitanika navodi „svi se znaju“ i zapošljavanje na temelju poznanstava, dok 34% smatra da je to nedostatak integriteta. Kada je riječ o odgovornosti institucija u borbi protiv korupcije, najveći broj ispitanika smatra da su najodgovorniji USKOK (4.69/5) i Državno odvjetništvo (4.39/5). Međutim, kada se procjenjuje učinkovitost tih

institucija, ocjene su znatno niže: USKOK ima prosječnu ocjenu 2.7/5, a Državno odvjetništvo 2.29/5. Ove brojke ukazuju na nepovjerenje mladih u učinkovitost postojećih institucija u borbi protiv korupcije.

Anketa također pokazuje da mladi prepoznaju važnost obrazovnih institucija, civilnih organizacija i medija u borbi protiv korupcije, s prosječnim ocjenama od 3.64 do 3.87. Ovi nalazi sugeriraju potrebu za jačanjem uloge tih aktera u podizanju svijesti i obrazovanju mladih o korupciji.

Ova istraživanja pružaju vrijedne uvide u stavove mladih prema korupciji i učinkovitosti institucija, što može poslužiti kao osnova za razvoj politika i programa usmjerenih na prevenciju korupcije i jačanje povjerenja u institucije među mladima.

DOKUMENTI

- ✓ Objavljen Izvještaj Mladi i korupcija (https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2025/03/Korupcija-i-mladi_novi-sadrzaj_FINAL_2-1.pdf)

Istraživanje „Mladi i Korupcija“ iz 2024. godine pokazuje da mladi prepoznaju negativne posljedice korupcije, ali osjećaju nedostatak povjerenja u institucije i nemoć u borbi protiv nje. Naglašava se važnost edukacije i angažmana mladih kroz obrazovne programe i civilne inicijative kako bi se osnažile buduće generacije za prevenciju korupcije. Angažman mladih u borbi protiv korupcije ključan je za izgradnju pravednijih i transparentnijih društava, donoseći svježe perspektive i inovativna rješenja, što su potvrdili provedena anketa i projekt. Ipak, potrebno je organizirati kampanje koje potiču mlade da sami osmišljavaju i sudjeluju u antikorupcijskim aktivnostima te razvijaju osjećaj integriteta u svim aspektima svog života. Također, preporučuje se uvođenje obveznih antikorupcijskih sadržaja u obrazovne sustave.

- ✓ Objavljen Policy dokument o dobrim europskim praksama zagovaranja vladavine prava (https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2024/07/Best_practices_RoLR_final-1-1-1-1.pdf)

Policy Brief „Engaging with the Rule of Law Report: Best Practices from Civil Society in EU Member States“ pruža smjernice za civilno društvo u EU-u u vezi s učinkovitijim sudjelovanjem u procesu izrade izvještaja o vladavini prava. Dokument je rezultat suradnje Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo i Kuće ljudskih prava Zagreb, a nastao je u okviru projekta „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za zaštitu i unapređenje vladavine prava u Hrvatskoj.“

- ✓ Pripremljene Preporuke za povećanje transparentnosti i odgovornosti hrvatskog sudstva– 2024. godina (https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2025/02/Preporuke_CMT_sudstvo_2024.pdf)

Preporuke Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo za povećanje transparentnosti i odgovornosti hrvatskog sudstva iz 2024. godine temelje se na rezultatima ankete provedene među građanima, koja je pokazala potrebu za hitnim reformama. Ključne preporuke uključuju:

- **Javna dostupnost intervjua i dokumentacije:** Preporučuje se trajno objavljivanje video-snimaka intervjua Državnog sudbenog vijeća (DSV) s kandidatima za sudačke položaje te objava svih relevantnih dokumenata, osim onih označenih povjerljivima
- **Uključivanje različitih institucija u izbor sudaca:** Zakonom treba omogućiti da odvjetničke komore, tužilaštva, akademske institucije i organizacije civilnog društva mogu davati mišljenja o kandidatima za sudačke položaje, koja će biti javno objavljena.

- **Javno glasovanje članova DSV-a:** Glasanje članova DSV-a pri izboru sudaca treba biti javno, a odstupanja od prethodnih bodova trebaju biti obrazložena.
- **Reforma izbora članova DSV-a:** Preporučuje se uvođenje preferencijskog glasanja u prvom krugu te objava svih rezultata glasanja.
- **Uvođenje disciplinskog istražitelja:** Predlaže se osnivanje institucije disciplinskog istražitelja pri uredu Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske (VSRH), koji bi provodio istražne radnje u slučaju sumnje na povrede sudbene odgovornosti.
- **Javni stegovni postupci:** Stegovni postupci protiv sudaca trebaju biti javni, čime se povećava odgovornost i povjerenje građana u pravosudni sustav
- **Obveza godišnjeg izvještavanja DSV-a:** Zakonom treba uvesti obvezu DSV-u da jednom godišnje podnosi izvještaj Hrvatskom saboru, čime se osigurava veća odgovornost i transparentnost u radu DSV-a.

Ove preporuke imaju za cilj jačanje povjerenja građana u pravosudni sustav Republike Hrvatske kroz povećanje transparentnosti, odgovornosti i uključivanje različitih dionika u procese donošenja odluka.

- ✓ Pripremljene Preporuke za Izvještaj o vladavini prava (https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2024/08/2024-Rule-of-Law-Report-CSOs-contribution-prepared-by-HRHZ-and-CMT_final_s-logo-ima.pdf i https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2024/04/Recommendations_RoL_CSOs_final_s-logoima.pdf)

Dokument „Recommendations of Civil Society Organizations for Strengthening the Rule of Law in Croatia“ iz 2024. godine zajednički su pripremili Kuća ljudskih prava Zagreb (HRHZ) i Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo (CMT). Ovaj dokument donosi konkretne i detaljne preporuke za unapređenje pravosudnog sustava, medijske slobode i borbe protiv korupcije u Hrvatskoj. Naglasak je na povećanju transparentnosti, odgovornosti i povjerenja građana u pravosudni sustav, kroz prijedloge poput uvođenja kontinuirane obuke sudaca, osnivanja posebnih tijela za istrage i reformu procesa izbora sudaca i članova Državnog sudbenog vijeća.

S druge strane, „2024 Rule of Law Report – Civil Society Organizations’ Joint Submission“, također iz 2024. godine, predstavlja sveobuhvatnu i neovisnu analizu stanja vladavine prava u Hrvatskoj. Izradili su ga HRHZ i CMT u suradnji s nizom civilnih organizacija, a fokusira se na četiri ključna područja: pravosudni sustav, borbu protiv korupcije, medijsku slobodu i institucionalne mehanizme kontrole i ravnoteže. Izvještaj pruža vrijedne uvide i konkretne preporuke za jačanje povjerenja građana u pravosudni sustav kroz povećanje transparentnosti, odgovornosti i uključivanje različitih dionika u procese donošenja odluka. Oba dokumenta zajedno predstavljaju važan doprinos civilnog društva u praćenju i unaprjeđenju vladavine prava u Hrvatskoj. Objavljen dokument Monitoring preporuka Izvještaja o vladavini prava za 2024. godinu.

- ✓ Pripremljen monitoring preporuka Izvještaja o vladavini prava za 2024. godinu (https://tripalo.hr/wp-content/uploads/2025/01/Monitoring_preporuka-Izvjestaja-o-vladavini-prava-za-2024.-godini-1-1.pdf)

Dokument „Monitoring preporuka Izvještaja o vladavini prava za 2024. godinu“ pripremili su Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo i Kuća ljudskih prava Zagreb u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta civilnog društva za zaštitu i unapređivanje vladavine prava u Hrvatskoj“. Projekt ima za cilj ojačati zagovaračku ulogu organizacija civilnog društva u Hrvatskoj za unapređivanje i promociju vladavine prava kao jedne od temeljnih vrijednosti EU-a. Krajnji cilj projekta je utjecati na politike koje pokrivaju izazove vezane uz vladavinu prava

u kontekstu ljudskih prava i funkcioniranja demokratskog sustava kao tri neodvojiva stupa na kojima počiva europsko demokratsko društvo.

U uvodu Izvještaja o vladavini prava za 2024. godinu Europska komisija je ocijenila napredak za šest preporuka za Republiku Hrvatsku koje je dala u Izvještaju iz 2023. godine te je Republici Hrvatskoj dala četiri nove preporuke (koje su zapravo ponovljene preporuke iz 2023. godine).